

Tax Alert

Ważne informacje dla instytucji obowiązyanych i ich klientów stosujących ustawę o AML

KPMG w Polsce

Styczeń 2022

W ostatnim czasie miały miejsce aktywności organów polskich i unijnych, które mogą istotnie wpłynąć na funkcjonowanie instytucji obowiązyanych i ich klientów dotyczące stosowania ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 1132, dalej; „ustawa o AML”).

> Ważne dla stosowania ustawy o AML komunikaty Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

Generalny Inspektor Informacji Finansowej (dalej: „GIIF”), w związku z przysługującą mu na podstawie ustawy o AML kompetencją do udostępniania wiedzy i informacji z zakresu przepisów o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w dniu 14 stycznia 2022 r., opublikował na stronie podmiotowej Ministerstwa Finansów (gov.pl/web/finanse) cztery komunikaty, w których zwrócił uwagę na kwestie istotne z perspektywy instytucji obowiązyanych i ich klientów jako podmiotów stosujących ustawę o AML w codziennej działalności. Poniżej przedstawiamy ich listę.

- Komunikat nr 35 w sprawie ogólnogrupowych procedur w zakresie AML/CFT oraz korzystania z usług podmiotów trzecich przy stosowaniu środków bezpieczeństwa finansowego.
- Komunikat nr 36 w sprawie oceny ryzyka instytucji obowiązanej.
- Komunikat nr 37 w sprawie zasad odnotowywania rozbieżności między informacjami zgromadzonymi w CRBR a ustalonymi przez instytucję obowiązaną informacjami o beneficjencie rzeczywistym klienta.
- Komunikat nr 38 w sprawie braku możliwości ustalenia lub wątpliwości co do tożsamości osób fizycznych określonych w art. 2 ust. 2 pkt 1 lit. a tiret pierwszym–czwartym ustawy AML.

Chociaż komunikaty nie mają mocy powszechnie obowiązujących przepisów prawa, warto uwzględnić je przy tworzeniu lub aktualizacji procedur AML instytucji obowiązanych, takich jak biura rachunkowe czy centra usług wspólnych świadczące usługi z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych w ramach grupy. Jest to istotne zwłaszcza w kontekście aktualizacji procedur, którą wymusiła nowelizacja ustawy o AML z 30 marca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 815). Procedury wewnętrzne powinny być zgodne z treścią komunikatów GIIF, tak aby podejście instytucji obowiązanej do stosowania ustawy o AML było zgodne z tym, które prezentuje GIIF jako organ kontroli.

Nowa lista państw trzecich wysokiego ryzyka

7 stycznia 2022 roku zostało przyjęte rozporządzenie delegowane Komisji (UE) zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2016/1675 uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 przez dodanie Burkiny Faso, Kajmanów, Haiti, Jordanii, Mali, Maroka, Filipin, Senegal i Sudanu Południowego do tabeli w pkt I załącznika oraz wykreślenie z tej tabeli Bahamów, Botswany, Ghany, Iraku i Mauritiusa (dalej: „rozporządzenie delegowane”).

Zgodnie z art. 9 ust. 1 dyrektywy (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmienionej dyrektywą (UE) 2018/843, której wdrożeniem jest ustawa o AML: w celu ochrony właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego identyfikuje się jurysdykcje państw trzecich mające strategiczne braki w ich krajowych systemach przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które to braki stwarzają znaczące zagrożenia dla systemu finansowego Unii (zwane dalej „państwami trzecimi wysokiego ryzyka”).

Według definicji z ustawy o AML - państwo trzecie wysokiego ryzyka to państwo zidentyfikowane na podstawie informacji pochodzących z wiarygodnych źródeł, w tym raportów z ewaluacji krajowych systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przeprowadzanych przez Grupę Specjalną do spraw Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) oraz organy lub organizacje z nią powiązane, jako nieposiadające skutecznego systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub posiadające znaczące braki w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu, w szczególności państwo trzecie zidentyfikowane przez Komisję Europejską w akcie delegowanym przyjętym na podstawie art. 9 dyrektywy 2015/849.

W rozporządzeniu delegowanym zdecydowano o usunięciu z unijnej listy państw trzecich wysokiego ryzyka: Wysp Bahama, Botswany, Iraku, Ghany i Mauritiusa. Z kolei do listy zostały dodane: Burkina Faso, Kajmany, Haiti, Jordania, Mali, Maroko, Filipiny, Senegal i Sudan Południowy.

Jedną z praktycznych konsekwencji przyjęcia rozporządzenia delegowanego dla polskich instytucji obowiązanych będzie to, że będą zobligowane, zgodnie z art. 43 ust. 1 i art. 44 ust. 1 ustawy o AML, do stosowania wzmoczonych środków bezpieczeństwa finansowego wobec klientów w odniesieniu do stosunków gospodarczych lub transakcji związanych z państwami trzecimi wysokiego ryzyka według aktualnej listy.

Rozporządzenie wejdzie w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Będzie posiadało moc wiążącą w całości i będzie bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich UE.

Zgodnie z Ustawą o AML instytucjami obowiązаныmi są przedsiębiorcy w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców w zakresie w jakim przyjmują lub dokonują płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy transakcja jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

Oznacza to, że w sytuacji przyjęcia od kontrahenta płatności (przekraczającej ustawowy próg) w gotówce, przedsiębiorca ten podlega przepisom ustawy o AML i tym samym zobowiązany jest do dopełnienia obowiązków z niej wynikających. W ten sposób instytucjami obowiązаныmi są przykładowo: dealerzy samochodowi, podmioty skupujące surowce wtórne czy inne podmioty, gdzie gotówka bywa przyjętym sposobem płatności za towar.

Z punktu widzenia kwalifikacji danego podmiotu według powyższego kryterium, mają znaczenie przepisy wprowadzone w ramach Polskiego Ładu (Dz. U. z 2021 r., poz. 2105) w zakresie, w jakim dokonuje zmian w:

- ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (dodanie artykułu 7b);
- ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (zmiana art. 19 pkt 2).

Zgodnie z nowym przepisem ustawy o prawach konsumenta - konsument jest obowiązany do dokonywania płatności za pośrednictwem rachunku płatniczego, jeżeli jednorazowa wartość transakcji z przedsiębiorcą, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 20 000 zł lub równowartość tej kwoty, przy czym transakcje w walutach obcych przelicza się na złote według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji.

Zmiana Prawa przedsiębiorców dotyczy obniżenia progu kwotowego, do którego możliwe jest dokonywanie transakcji gotówkowych przez przedsiębiorców. Według nowego brzmienia przepisu dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą następuje za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy, w każdym przypadku gdy:

- 1) stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca oraz
- 2) jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza **nie jak dotychczas 15 000 zł lub równowartość tej kwoty, ale 8 000 zł lub równowartość tej kwoty.**

Zmiany mają wejść w życie dopiero za rok (1 stycznia 2023 r.). Niemniej już teraz powodują pytania o to, **czy eliminowanie tzw. „szarej strefy” uczyni martwym przepis ustawy o AML kwalifikujący jako instytucje obowiązane podmioty przyjmujące lub dokonujące płatności za towary w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro. Dla podmiotów, które już obecnie funkcjonują jako instytucje obowiązane z powodu dokonywania transakcji gotówkowych, warto już teraz rozważyć skutki prawne nowych regulacji, zwłaszcza czy od 1 stycznia 2023 r. nadal powinny wypełniać obowiązki z ustawy o AML,** skoro przepisy Prawa przedsiębiorców zabraniają przyjmowania płatności za towary lub usług w kwocie przekraczającej próg istotny dla uznania za instytucję obowiązaną.

> Jak możemy pomóc?

W ramach naszych usług możemy zaoferować wsparcie obejmujące m.in.:

- aktualizację procedury wewnętrznej instytucji obowiązanej;
- badanie czy Państwa spółka posiada status instytucji obowiązanej z ustawy o AML;
- dokonanie przeglądu wewnętrznych regulacji AML instytucji obowiązanej pod kątem tego, czy są uwzględnione najnowsze wytyczne GIIF z komunikatów;
- zbadanie zgodności kwestii ustalenia beneficjentów rzeczywistych członków zarządu (względnie innych organów) spółki w kontekście komunikatów GIIF oraz aktualnego brzmienia definicji beneficjenta rzeczywistego z ustawy AML.

Biura KPMG

Warszawa

ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
T: +48 22 528 11 00
E: kpmg@kpmg.pl

Kraków

ul. Opolska 114
31-323 Kraków
T: +48 12 424 94 00
E: krakow@kpmg.pl

Poznań

ul. Roosevelta 22
60-829 Poznań
T: +48 61 845 46 00
E: poznan@kpmg.pl

Gdańsk

al. Zwycięstwa 13a
80-219 Gdańsk
T: +48 58 772 95 00
E: gdansk@kpmg.pl

Katowice

ul. Francuska 36
40-028 Katowice
T: +48 32 778 88 00
E: katowice@kpmg.pl

Łódź

ul. Składowa 35
90-127 Łódź
T: +48 42 232 77 00
E: lodz@kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie odnoszą się do sytuacji konkretnej osoby lub firmy. Pomimo, iż staramy się dostarczać dokładne i aktualne informacje, nie możemy zagwarantować, że takie informacje będą aktualne na dzień ich otrzymania lub że będą nadal aktualne w przyszłości. Nikt nie powinien podejmować decyzji na podstawie takich informacji bez odpowiedniego profesjonalnego doradztwa po dokładnym zbadaniu konkretnej sytuacji.

Nazwa i logo KPMG są znakami towarowymi używanymi na podstawie licencji przez niezależne firmy członkowskie globalnej organizacji KPMG.

© 2022 KPMG Tax M. Michna sp. k., polska spółka komandytowa i członek globalnej organizacji KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Limited, prywatną spółką angielską z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

kpmg.pl